

Tízéves az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesülete

Az osztályfőnöki funkció 1849 óta létezik Magyarországon, az akkor kibocsátott tanügyi dokumentum az ún. Organisationsentwurf rendelte el bevezetését az iskolákban. Létrehozása természetes pedagógiai szükségletből eredt. Az elemi iskola elvégzése után, amikor már nem egyetlen tanító kezében van az osztály, amikor több pedagógus foglalkozik a gyerekekkel, szükség van egy olyan szakemberre, aki a személyességet biztosítja. Figyelemmel kíséri tehát az egyes tanulók fejlődését, kapcsolatot tart a szülőkkel, közvetít az iskola és a tanulócsoporthoz. Azóta ez a hagyományos pedagógiai szerep – több okból – alaposan felduzzadt, parttalanná vált, ráadásul a NAT bevezetésével egy időre a központi kodifikációja is megszűnt. A szerep az idők folyamán erodálódott, az osztályfőnökség fogalmával lefedett szakmaiság háttérbe szorult. Mivel a megújulásra váró hagyományos funkciónak nem volt (és azóta sincs) hivatalos „gazdája”, 2000-ben, a Harmadik Országos Osztályfőnöki Konferencián a jelenlévő közel 200 pedagógus egy szakmai szervezet létrehozását kezdeményezte. Az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesületét, az OFOÉ-t 2001-ben jegyezte be a Fővárosi Bíróság. Az idén a 10. születésnapját ünneplő egyesület elnökét *Szekszárdi Júliát* kérdeztük az osztályfőnökség aktuális helyzetéről, valamint az egyesület tevékenységéről

Ki tudja megmondani, hogy manapság mi az osztályfőnök dolga, miből áll az ő tevékenysége?

A NAT bevezetésének idején az iskolák pedagógiai programjába, illetve helyi tantervébe kellett beilleszteni az osztályfőnök adott iskolában végzendő tevékenységét. Ez teljesen rendben is lett volna így, hiszen a szerep pontos tartalma az adott osztály összetételétől és az iskolai környezettől függ. Az lett volna szerencsés, ha az osztályfőnök szerepköre az intézmény programjába illeszkedik, ha az osztályért felelős nevelő nem marad magányos mindenes, hanem egy munkacsoport koordinátoraként teszi a dolgát. Ez az ideális megoldás azonban viszonylag kevés iskolában valósult meg. S bár a kerettantervek ismét kötelezővé tették az osztályfőnöki órát, az osztályfőnökség súlya és ezzel együtt presztízse megsínylette a változásokat. A 80-as évek óta megfigyelhető, hogy generációról generációra esetlegesebb, hogy mi is a dolga az osztályfőnöknek. A sok egyéb kötelezettség mellett ez a viszonylag lágy és bizonytalan körvonalú szerep elhalványult. Ideje lenne pedig átgondolni, hogy mi is az iskolai nevelés jelenlegi tartalma, és mi a dolga annak a szakembernek, aki még mindig az egyetlen nevesített felelőse az iskolában zajló nevelésnek

Az iskolai erőszak okait vizsgáló szakemberek, kutatók nem az osztályfőnökökre, hanem általában a pedagógusokra mutogattak, akik nem képesek elég érdekes, az osztályt, lebilincselő órát tartani. Lehet, hogy elfeledkeztek az osztályfőnökökről?

A terjedő erőszaknak lehet ugyan az egyik oka az, hogy a gyerekek nagy része rengeteget unatkozik az iskolában, passzivitásra kényszerül, és frusztrálódik, de azért ez önmagában elég vérszegény magyarázat a sokat emlegetett jelenségre. Sokkal nagyobb gond, hogy általában nem áll a gyerekek mellett olyan erős, egészséges lelkű, biztonságot adó nevelő, akihez mindig bizalommal lehet fordulni, aki amellet, hogy segíti őket, kijelöli a szükséges korlátokat is, megteremti a támogatás és a kontroll egyensúlyát. Ez a személy lehetne akár az osztályfőnök is.

Abban, hogy ez nem történik meg, ludas lehet a főiskola, az egyetem. Nem gondolja, hogy az osztályfőnöki munkára a képzés ideje alatt kellene felkészíteni a pedagógust?

Vannak olyan pedagógusképző intézmények, ahol beiktatták a képzésbe osztályfőnöki munkára történő felkészítést is. De ha az osztályfőnöki feladatkör általában, tisztázatlan, nem olyan egyszerű dolog felkészíteni rá. Azok az iskolák, ahol a vezetés számára fontos az osztályfőnöki tevékenység, ahol adott a presztízs és rendelkezésre állnak a feltételek, például az együttműködésre kész kollégák, ott ma is van esély arra, hogy megfelelő színvonalon lássák el a kapcsolódó feladatokat.

Az osztályfőnök munkájáért közel tízezer forint pótlékot kap havonta. Tehát megfizetik a külön munkát.

A bruttó kilencezer forintra emelt osztályfőnöki pótlék nevetségesen kevés. Nem véletlenül mondják főleg a fiatalabb kollégák, hogy ennyi pénzért legfeljebb adminisztrálni érdemes. De nem csupán a csekély fizetség okoz problémát. Egy mai pedagógusnak, ha komolyan veszi a dolgát, se ideje, se energiája arra, hogy úgy törődjön a rábízott gyerekekkel, ahogyan kellene.

De a gyerek ideje nagyobb részét az iskolában tölti. Nem itt kellene erősíteni a nevelést?

Biztos, hogy kellene, és erre erős is a társadalmi igény. Nem véletlen, hogy a szintén hajszolt, gyakran egzisztenciális problémákkal küzdő szülők egyre nagyobb arányban szeretnék, ha több és jobb napközi működne, ha gyermeküket egész nap biztonságban tudnák. Napközik még csak működnek legfeljebb a 6. évfolyamig, de az idősebb korosztálynak ritkán van helye az iskolákban, hiszen az iskolák nagy része is anyagi gondokkal küzd, termeit, sportlétesítményeit bérbe adja ahelyett, hogy saját diákjai rendelkezésére bocsátaná.

Ilyen helyzetben mit tehet az egyesület?

Kevesebbet, mint szeretne. A kezdetektől működtetett, tehát szintén 10 éves honlapunkon teret adunk szakmai vitáknak, valamennyi megjelenő írás közvetlenül kommentelhető. Két évvel ezelőtt – a VII. Nevelésügyi Kongresszussal egy időben – sikerült egy virtuális kongresszuson érdekes és tanulságos szakmai diskurzust generálnunk¹. Az osztalyfonok.hu portált naponta több, mint 2000 látogató keresi fel. Különösen népszerűek a közreadott nevelési módszerek, osztályfőnöki óratervek. A honlapon működtetett sajtófigyelőt napi rendszerességgel frissítjük.

Szakmai szolgáltatásaink (konzultációk, tanfolyamok, tréningek) határon innen és túl is igen népszerűek.

Az OFOE születésnapjának megünneplésére, tehát a torta felvágására novemberben kerül majd sor az Innovatív tanárok fórumán (a Microsoft Magyarország és a Modern Iskola rendezvényén). De ez az esztendő általában az ünneplés jegyében telt. A 10 éves jubileum tiszteletére állítottunk össze a honlapon megjelent írásokból egy kötetet Történetek, módszerek címmel.² Munkatársaink egy munkacsoport tagjaiként mint pedagógiai szakértők voltak részesei egy új taneszköz elkészítésének, amely a fiatalok innováció iránti érdeklődését hivatott felkelteni. A Neked pörög a dob című oktató-játékfilmet most teszteljük az ország hatvan iskolájában.³

Karakter: 6346

Novák Gábor

-

¹ <http://www.osztalyfonok.hu/rovat.php?id=40>

² A könyvet az idei Ünnepi könyvhétre adta ki a Dinasztia Tankönyvkiadó. Ismertető olvasható róla az egyesületi honlapon: <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=805>

³ Az INNOVA Észak-Alföld Regionális Innovációs Ügynökség, a GKI Gazdaságkutató Zrt., az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesülete és az InnoEx Kft. szakértői 2009-ben a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal támogatásával kezdték el „Az innováció társadalmi utánpótlása: oktatófilm és innováció-politikai vitaműsor fiataloknak (UTANPOT)” című projektet, amelynek munkálatai 2010. novemberében zárulnak le. A projektről részletes információ található az interneten: <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=817>